

Landstingsstyrelsen

Granskningar av närsjukvården samt det akuta mottagandet av patienter

Vi har under 2007 genomfört dels en granskning av närsjukvårdens uppdrag, organisation och finansiering, dels en granskning av hälso- och sjukvårdens akuta mottagande av patienter. Syftet med granskningen av närsjukvården har bl a varit att identifiera väsentliga problemområden och analysera orsak och konsekvenser av dessa. Syftet med granskningen av det akuta mottagandet har varit att ur ett verksamhetsperspektiv såväl som ett patientperspektiv bedöma ändamålsenlighet och effektivitet i landstingets nuvarande mottagande av patienter med ett upplevt akut behov av kontakt med sjukvården.

Viktiga delar i granskningsarbetet har utgjorts av dels en granskning av närsjukvården utförd av BDO Nordic Consulting Group AB, dels en granskning av det akuta mottagandet utförd av Helseplan Sverige AB.

Resultaten från de båda granskningarna kompletterar varandra varför vi valt att redovisa våra bedömningar i en gemensam gransknings-PM.

Av BDO:s granskning av närsjukvården framgår att de centrala problemen är bristande upplevd tillgänglighet samt lågt förtroende bland medborgarna. Problemområdena bedöms inte, vid jämförelse med andra huvudmän, ha sin grund i dålig resurstilldelning vilket, enligt BDO, istället sätter fokus på styrningen av verksamheten genom t ex avsaknad av tydligt formulerade uppdrag.

Vi har i ett flertal granskningar pekat på just brister i den centrala styrningen av landstingets verksamhet men har dock under senare tid noterat en strävan mot ett tydligare användande av målstyrning. Fortfarande saknar vi dock en tydlig struktur för detta arbete samt ser, vilket också understryks i bl a de nu aktuella rapporterna, ett behov av tydliga underliggande, och över tid realistiska, uppdrag för de olika verksamheterna samt en tydligare uppföljning av fattade beslut.

En del i de av BDO beskrivna problemen rör det akuta mottagandet av patienter. Vi har funnit skäl att, med utgångspunkt i Helseplans granskning, ifrågasätta flera olika förhållanden kopplade till dagens system för omhändertagande av patienten. Mottagandet tycks vara präglad av en påtaglig otydlighet och osäkerhet kring hur och var patienter ska söka akut vård. Situationen kännetecknas snarare av otydliga uppdrag i kombination med organisatoriska gränsdragningsproblem och bristande intern kommunikation än ett funktionellt, likvärdigt och ekonomiskt effektivt mottagande i hela länet. Osäkerheten återspeglas såväl i avsaknaden av viss information som i den information som ändå lämnas till allmänheten och bekräftas av patienternas sökmönster.

En slutsats av den beskrivna situationen kan vara att organisationen som sådan inte tar något övergripande ansvar för det akuta omhändertagandet utan istället överlåter till enskilda befattningshavare i organisationen att, utifrån gällande förutsättningar, göra det bästa möjliga av situationen i förhållande till patienten.

Vår bedömning i denna del är därför att det akuta mottagandet varken är ändamålsenligt eller effektivt ur vare sig ett patient/medborgarperspektiv eller ett verksamhetsperspektiv. I vissa fall kan också väsentliga patientsäkerhetsintressen riskera att åsidosätts om medborgarna förväntar sig ett likartat mottagande i hela länet men detta faktiskt inte kan tillhandahållas.

Vår samlade bedömning är att det akuta mottagandet av patienter utgör en del i ett större och allvarigare problem kring närsjukvårdens bristande tillgänglighet och låga förtroende bland medborgarna. För att förändra dessa förhållanden krävs realistiska uppdrag för närsjukvården men kanske också förändringar av nuvarande ansvarsförhållanden och den strukturella uppbyggnaden för det akuta mottagandet. Detta förutsätter i sig förmåga till nytänkande och eventuellt också genomgripande förändringar av såväl organisation som arbetssätt där ett ökat fokus mot medborgarnas behov av trygghet och förtroende för vården är centrala. De förändringar som kan vara nödvändiga kräver också acceptans och insikt från alla inblandande aktörer i de långsiktiga och strukturella förhållanden, t ex möjligheten att rekrytera läkare, som är förknippade med de redovisade problemen.

Vi rekommenderar styrelsen att överväga närsjukvårdens framtida uppdrag och strukturer samt som en del i detta också hur det akuta mottagandet av patienter i länet framdeles ska ordnas.

Resultatet av vårt granskningsarbete har presenterats vid bl a en överläggning med finansutskottet 2008-01-16.

Landstingets revisorer

Gun Drugge

Arne Pettersson

Kåre Olsson

Sören Sundin

Lars-Erik Eriksson